

РЕЦЕНЗИЯ

от

д-р Георги Димитров

професор в катедра „Компютърни науки“

Университет по библиотекознание и информационни технологии

за представените научни трудове на

доц. д-р Марияна Георгиева Лазарова

във връзка с конкурс за избор на **професор**

в област на висше образование: 8. Изкуства, професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство, научна специалност „Кинознание, киноизкуство и телевизия“ (мениджмънт в екранните изкуства (авторско право)) обявен в Държавен вестник, брой ДВ бр. 37, стр. 128/ 17.05.2022 г.

за нуждите на Националната академия за театрално и филмово изкуство „Кръстьо Сарафов“ – София

1. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПРОЦЕДУРАТА И НА КАНДИДАТКАТА

Настоящата рецензия е изготвена на основание заповед на Ректора на Националната академия за театрално и филмово изкуство „Кръстьо Сарафов“ (НАТФИЗ) – проф. д-р Станислав Семерджиев, в съответствие с чл. 4 (3) на ЗРАСРБ, чл. 2 (2) и чл. 57 (2) от Правилника за приложение на този закон, както и в съответствие с чл. 76 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в НАТФИЗ.

В ДВ, бр. 37/17.05.2022 г. е обявен конкурс за нуждите на НАТФИЗ във връзка със заемане на академичната длъжност „*професор*“ в област на висше образование: 8. Изкуства, професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство, научна специалност „Кинознание, киноизкуство и телевизия“ (мениджмънт в екранните изкуства (авторско право)). Единствен кандидат в конкурса е доц. д-р Марияна Георгиева Лазарова. Като член на научното жури получих достъп до комплекта документи и материали на кандидатката, които дават възможност за обективна оценка в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за приложението му, както и с Правилника на НАТФИЗ.

Доц. д-р Марияна Лазарова е преподавател във факултет „Екранни изкуства“ в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“. Завършила е „Право“ в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ и „Кинознание“ в НАТФИЗ. Доктор е по „Кинознание, киноизкуство и

телевизия“ и е доцент по „Мениджмънт в екранните изкуства“. Нейните научни и изследователски интереси са в две научни области: киноизкуство – по-специално филмов анализ и авторско право. Публикувала е многобройни критически статии в списание „Кино“ и други специализирани издания, както и статии, посветени на интелектуалната собственост. Автор е на няколко книги, като „Кентавърът от Албион: традиции и техните трансформации в британското игрално кино от 90-те години на 20-ти век“ е отличена с наградата на Българската филмова академия ’2015. През 2019 г. книгата е издадена на английски език с финансовата подкрепа на CILECT – Международната асоциация на филмовите и телевизионни училища, и НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“.

2. ОЦЕНКА НА НАУЧНИТЕ РЕЗУЛТАТИ И ПРИНОСИ НА КАНДИДАТКАТА

Съгласно чл. 61 от Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България (респективно чл. 29 от Закона за развитието на академичния състав в Република България и чл. 73 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“) кандидатите за заемане на академичната длъжност „професор“ се оценяват според изпълнението на условията по чл. 60, ал. 1 и 2 и в съответствие с информацията от справките по чл. 60, ал. 3.

Изпълнението на тези условия за кандидатката, е както следва:

1. да са придобили образователна и научна степен „доктор“	Диплома № 018 от 21.06.2013 г.
2. да са заемали академичната длъжност „доцент“ в същото или в друго висше училище или научна организация не по-малко от пет академични години...	Свидетелство № 020 от 23.01.2015 г. и удостоверение № 674 от 30.05.2022 г. за професионален опит
3. да са представили публикуван монографичен труд или равностойни публикации в специализирани научни издания или доказателства за съответни на тях художественотворчески постижения в областта на изкуствата, които да не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, на научната степен "доктор на науките" и за	„Управление на продуцентски права при предлагане на електронен достъп до аудио-визуални произведения“, 2022 г., ISBN 978-619-7533-13-2

заемане на академичната длъжност „доцент“	
4. да са представили други оригинални научноизследователски трудове, публикации, изобретения и други научни и научноприложни разработки или художественотворчески постижения, които се оценяват по съвкупност	Общ списък на научните публикации, както и списък на научните публикации за участие в конкурса
5. да отговорят на минималните национални изисквания и на изискванията по чл. 1а, ал. 2.	Справка за изпълнение на минималните национални изисквания, на изискванията по чл. 1а, ал. 2
6. да нямат доказано по законоустановения ред плагиатство в научните трудове	Липсва декларация с подпис на кандидатката, че няма доказано по законоустановения ред плагиатство в научните трудове.

Изпълнението на минималните точки по групите показатели за академичната длъжност „професор“, съобразно специфичните изисквания на НАТФИЗ, е както следва:

Област 8. Изкуства

Професионално направление 8.1. Теория на изкуствата, 8.2. Изобразително изкуство, 8.3.

Музикално и танцово изкуство, 8.4. Театрално и филмово изкуство

Група от показатели	Съдържание	Професор	Доц. д-р М. Лазарова
А	Показател 1	50	50
Б	Показател 2	-	-
В	Сума от показателите от 3 до 5	100	100
Г	Сума от показателите от 6 до 15	150	325
Д	Сума от показателите от 16 до 19	80	165
Е	Сума от показателите от 20 до края	120	150

За участието си в конкурса доц. д-р Марияна Лазарова е приложила следните научни трудове:

- 1 хабилитационен труд в съответната научна област със заглавие „Управление на продуцентски права при предлагане на електронен достъп до аудио-визуални произведения“ (ISBN: 978-619-7533-13-2)
- 1 публикувана монография, която не е представена като основен хабилитационен труд със заглавие „The Centaur of Albion. Traditions and their Transformations in the British Cinema of the 90s of the 20th Century (ISBN: 978-954-9415-99-5)
- 1 публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ със заглавие „Кентавърът от Албион. Традиции и техните трансформации в британското игрално кино от 90-те години на 20 век (ISBN: 9789540130606)
- 10 статии и доклади, публикувани в специализирани издания в областта на изкуствата.

Всички статии и доклади са самостоятелни и са представени на престижни национални и международни форуми. Резултатите от научните изследвания на доц. д-р Марияна Лазарова се явяват съществени научни приноси с теоретичен и практико-приложен характер. По критерии като качество на научната продукция, интензивност и постижения, разработките покриват напълно изискванията за заемане на академичната длъжност „професор“. Основните направления в изследователската дейност на кандидатката изцяло съвпадат с научната специалност на конкурса.

Общо кандидатката има 15 забелязани цитирания (без автоцитатите) в монографии и колективни томове с научно рецензиране и 1 цитиране в нереферирано списание с научно рецензиране.

Броят на цитиранията на публикациите на кандидатката свидетелства за това, че нейните публикации са добре известни на научната общност и оказват влияние върху научните изследвания по тази тематика.

Като преподавател доц. д-р Марияна Лазарова има необходимата аудиторна заетост. Кандидатката е разработила необходимите лекционни материали и учебни програми на бакалавърско и магистърско равнище. Тя е титуляр на учебните дисциплини „Авторско право в аудиовизуалното производство“, *Управление на продуцентски права при дигитално разпространение на аудио-визуални произведения*“, *“Подходи в критическия анализ.*

Собствено-естетически подход“, *„Психоаналитичен подход в екранните изследвания“*, *„Авторски и сродни права в аудиовизията. Договори“*, *„Авторско право във визуалните изкуства“*, *„Договори и авторски права в сценичните изкуства“*, *„Правни аспекти на защитата на сценичните и аудиовизуалните произведения“*, *„Академично устройство и политика“*.

Доц. д-р Марияна Лазарова досега е участвала в 1 национален научно-изследователски проект (договор № КП-06-Н35/10 от 18.12.2019 г., тема на проекта: *„Концептуален образователен модел за повишаване на информационната грамотност в университетска информационна среда“*).

Доц. д-р Марияна Лазарова е член на Съюза на българските филмови дейци, както и на Европейската мрежа на преподавателите по интелектуална собственост и Съюза на юристите в България.

Притежава награда за професионално майсторство на Българската филмова академия (2015 г.) както и награда за Книга - филмова теория, история и критика за *„Кентавърът от Албион. Традиции и техните трансформации в британското игрално кино от 90-те години на 20 век“* (2014 г.).

Доц. д-р Марияна Лазарова има поредица завършени уъркшопи по авторско право в сценичните изкуства.

Авторската справка отразява коректно и в пълен обхват научната и научно-изследователска дейност на кандидатката, като в нея са формулирани и отразени основните приноси на представените публикации. Приемам приносите и считам, че доц. д-р Марияна Лазарова е утвърден преподавател и изтъкнат изследовател. Оценката на учебно-преподавателската и научна дейност на кандидатката ми позволява да направя извода, че научната специалност на конкурса съответства на академичната ѝ компетентност. Считам, че и в качествено отношение изискванията за заемане на академичната длъжност „професор“ от страна на доц. д-р Марияна Лазарова са изпълнени.

3. КРИТИЧНИ ОЦЕНКИ, ЗАБЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ

Към представения доказателствен материал от доц. д-р Марияна Лазарова могат да бъдат отправени следните по-важни забележки и препоръки:

- Желателно е да се подготви списък с резюмета на публикациите за участие в конкурса, както и да се предостави пълнотекстовия вариант на публикациите по показател Г.9, тъй като рецензентът се запозна със съдържанието им от общодостъпни източници;

- В предоставения комплект документи в електронен вариант липсва свидетелството за съдимост – вероятно е пропуск;
- Срещат се известни несъответствия в техническото, стилистичното и визуалното оформление на документите за участие в конкурса, включително някои граматични и семантични неточности, които лесно могат да бъдат отстранени.

Тези бележки са от техническо естество, касаещи документацията по текущата процедура, без да променят качеството на научните произведения и приносите.

Доц. д-р Марияна Лазарова притежава знания и умения за решаване на проблемите за управление на дигиталните права върху защитено аудиовизуално съдържание от страна на професионалните продуценти с акцент върху авторско правния дискурс, което определя основния приносен характер на научните ѝ трудове.

Препоръчвам на доц. д-р Марияна Лазарова занапред да повиши процента на публикациите си, за да може приносът ѝ в тази област да се разпространява. Също така препоръчвам на кандидатката да публикува учебници или учебни пособия, които да се използват от студентите, обучаващи се в тази област.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

От изложеното се вижда, че доц. д-р Марияна Лазарова е утвърден университетски преподавател и учен. Това ми дава основание да заключа, че трудовете, преподавателската дейност и качествата на кандидатката удовлетворяват изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане, както и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в НАТФИЗ. Гласувам **положително** доц. д-р Марияна Лазарова да бъде избрана за заемане на академичната длъжност „професор“ в област на висше образование: 8. Изкуства, професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство, научна специалност „Кинознание, киноизкуство и телевизия“ (мениджмънт в екранните изкуства (авторско право)).

София,

26.07.2022 г.

/Проф. д-р Георги Г. Димитров/